

การเคลื่อนไหวทางสังคมด้านการเมืองในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษาการคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม และการต่อต้านระบบซิงเกิลเกตเวย์

นิชคุณ ตูพลากร¹

บทคัดย่อ

การเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นขบวนการที่มวลชนออกมาเรียกร้องเพื่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทิศทางที่มวลชนต้องการ ซึ่งการเกิดขึ้นของสื่อดิจิทัล โดยเฉพาะสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์เอื้อประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเคลื่อนไหวทางสังคม เนื่องจากการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลนั้นเป็นการสื่อสารสองทาง ทำให้ผู้รับสารสามารถเปลี่ยนสถานะไปเป็นผู้ส่งสารได้ จึงเป็นการกระจายอำนาจของการสื่อสาร ทั้งนี้ยังมีลักษณะส่งเสริมการรวมกลุ่มกันทางสังคมและการร่วมมือกันในการกระทำกรหนึ่งๆ ในโลกเสมือนได้ ดังนั้น การเคลื่อนไหวทางสังคมด้านการเมืองในยุคดิจิทัลจึงเป็นขบวนการที่สามารถเกิดได้ง่ายกว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมในยุคสื่อสารมวลชน ดังเช่น กรณีการคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม พ.ศ. 2556 และการต่อต้านระบบซิงเกิลเกตเวย์ เป็นกรณีศึกษาที่มวลชนได้นำคุณลักษณะเด่นของสื่อดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในการเคลื่อนไหวทางสังคม จนกระทั่งการเคลื่อนไหวนั้นประสบผลสำเร็จ โดยฝ่ายรัฐบาลได้ออกแถลงการณ์เพื่อยับยั้งการดำเนินการในทั้งสองกรณี เพราะฉะนั้นสื่อดิจิทัลจึงเป็นสื่อที่สนับสนุนการแสดงออกทางความคิดของมวลชนซึ่งเป็นกลไกแห่งวิถีประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวทางสังคมด้านการเมืองในยุคดิจิทัลก็เชื่อว่าประสบผลสำเร็จเสมอไป จึงต้องพิจารณาถึงค่านิยม ความเชื่อ อุดมการณ์ของฝ่ายผู้มีอำนาจในสถาบันทางสังคมและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

¹ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาโฆษณา คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Abstract

Social movement is a collective effort of the public to demand for changes in social aspects according to the direction desired by the public. The advancement of digital media, particularly social media, has significantly facilitated social movements. Concerning the fact that digital media provides a two-way communication, receivers can change their status to senders of the message, which consequently leads to the distribution of the power of communication. Likewise, digital media has an influence on social conglomerate and cooperation in engaging in a particular activity in virtual world. Accordingly, social movements in political issues in the Digital Age are relatively more feasible than in the Age of Mass Communication, as apparent in the case of the protests against the Amnesty Bill in 2013 and the single gateway system. Such case studies illustrate the public's utilization of digital media in social movements that eventually led to success, wherein the government had promulgated to reject the constitution in both cases. Thus, digital media can be regarded as a media that enables people to express their thoughts or ideas, which is a mechanism of democracy. Nonetheless, social and political movements in the Digital Age may not always be successful. It is important to take into consideration the social values, beliefs, ideologies of dominant parties in social institutions, and social movements.